

DISCURS D'INICI DEL CURS 2000-2001

Rector de la UIB

29 de setembre de 2000

Benvolgudes i benvolguts claustrals,
Molt Honorable Senyor President del Govern de les Illes Balears,
Excel·lentíssim Senyor President del Consell Social,
Amigues i amics, benvinguts.

Gràcies per haver vingut a compartir aquesta sessió festiva i protocol·lària d'inici del curs 2000-2001, que segueix la plantada d'arbres que hem fet davant cada edifici perquè servin la memòria de les promocions que aquest any han acabat els estudis. És una manera d'expressar el desig que el seu pas per la UIB hagi arrelat amb la mateixa força com esperam que ho faran aquests arbres al llarg del temps.

Gràcies, doctor Duran, per haver acceptat de fer la lliçó inaugural, que ha estat una magistral lliçó magistral, i gràcies, senyor President, pel vostre discurs i pels nous compromisos contrets.

Com ja és habitual, dedicaré els primers moments de la meva dissertació a compartir, amb la família i els amics més pròxims, el record nostàlgic del nostre company Joan Llabrés Martorell, l'emblemàtic bidell de l'edifici Mateu Orfila i Rotger, pioner dels treballadors d'aquesta universitat, que irrevocablement ens va deixar durant el curs passat.

També vull dirigir un alè d'afecte i homenatge a les persones que s'han jubilat: al doctor Josep Miró i Nicolau, que ho ha estat quasi tot en aquesta universitat, i un dels primers valedors de la informàtica arreu d'Espanya, al doctor Antoni Vicens Castanyer, i al personal d'administració i serveis: senyora Carme Jaumot Palou i senyor Antoni Pol Rigo. A tots ells els vull agrair la feina feta i desitjar el millor per al futur.

Bé. La nova Secretària General ha relatat els fets més rellevants i importants del curs passat, però aquí vull agrair-li que hagi assumit el repte de continuar la tasca desenvolupada amb rigor i professionalitat per la doctora Apol·lònia Martínez Nadal, que durant més de tres anys s'ha dedicat a aquesta noble tasca de gestió a la Secretaria General. Gràcies, Apol·lònia, pel teu ajut i per la teva companyonia.

Si aquest ha representat un canvi de persona per exercir una responsabilitat institucional, quelcom habitual en la Universitat, durant el passat curs s'ha dut a terme la creació d'una nova figura estatutària de rellevància institucional, la de Síndic de Greuges, que ens sembla força important, i que durant mig any de gestió ja es demostra ben positiva. Per això vull agrair a la doctora Montserrat Casas la seva disponibilitat per assumir aquest càrrec i la tasca duta a terme fins ara per donar-li contingut.

També, en aquest capítol d'agraïments, vull aprofitar l'avinentsa per felicitar el nou Consell Social, que es va constituir dilluns passat, i en particular el seu president, doctor Felicià Fuster, i transmetre'ls un missatge

de coratge per fer feina per aquesta universitat. Voldria que aquesta felicitació també s'entengués com un reconeixement agraït per la tasca desenvolupada per l'anterior Consell Social, i en particular pel seu president, doctor Gabriel Oliver. Per la meua part, sempre tindrà el meu reconeixement més sincer.

I com a colofó, vull agrair dos guardons: la Medalla d'Or de l'Ajuntament de Palma, donada el 31 de desembre de 1999, i la placa de la Cambra de Comerç, donada ahir mateix. Un reconeixement que m'afalaga com a Rector, i que la Universitat rep com a estímulo per continuar la seva tasca, i hi reconeix l'estima i la consideració que la societat comença a oferir-li. Moltes gràcies, en nom de la UIB.

Hom sap que la nostra tasca prioritària a la Universitat és la de preparar convenientment els alumnes per a la vida professional, per al món laboral i per a la convivència social. És el primer gran servei que ha de fer la UIB a la nostra societat, i vull recordar-ho avui i aquí, per fer-vos avinent a tots que aquesta preparació que podem oferir-los és la garantia més sòlida per construir una societat estable, democràtica, tolerant, lliure i responsable.

Per això, de manera genèrica, vull fer un esment encoratjador a la tasca docent, associada a la tasca investigadora, de tots i cadascun dels professors i professores, tasques que moltes vegades passen desapercebudes, ocultes sota el major prestigi i reconeixement acadèmic i social d'altres accions, però que deixen una forta empremta en la formació d'aquells que són els nostres principals destinataris: els estudiants. Una tasca, la docent, que s'enfronta a un futur de canvis importants de la mà de les noves tecnologies, per al qual la nostra universitat ja està preparada. Canvis de futur que passen per una atenció especial per la formació continuada i de postgrau, que, per mitjà de les diferents facultats i escoles, haurem de propiciar. Pensam que aquest fet ens ha de dur a la creació d'un centre o institut de postgrau i formació continuada, per tal de sistematitzar, coordinar i afavorir la nostra oferta per satisfer les necessitats d'aquest tipus de formació, cada vegada més creixents.

Per altra banda, també des del reconeixement a l'esforç investigador de la majoria del nostre professorat, volem que les actuacions futures s'estructurin al voltant d'una millora en les condicions per dur a terme la recerca i facilitar la destil·lació dels resultats en elements d'innovació en les nostres empreses i institucions. Per això, cream l'Oficina de Suport a la Recerca, que dirigirà el doctor Climent Ramis, com a fusió de l'OGR i l'OTRI, per facilitar les feines de gestió i de seguiment dels diferents projectes, per facilitar la tasca dels investigadors i promoure la captació de més recursos i projectes. Tasca per a la qual encoratjam els departaments i demanam la millor atenció a l'administració, per tal de multiplicar la dotació per a la incentivació de la recerca, tant dels grups competitius com per a la formació dels joves investigadors.

Un tercer eix amb força creixement és el que ens permet progressar en la projecció social de la Universitat a través dels mecanismes d'extensió universitària i de difusió cultural, que es tradueixen en un nombre ampli d'activitats, amb reptes de cada dia més nous. Avui, la voluntat d'harmonitzar el projecte del campus universitari es fa palesa per la presència física a les altres illes, a través de les seus d'Eivissa i de Menorca;

per la presència a Palma en la remodelació de l'edifici de Sa Riera i en la recuperació de can Oleo; i també per la presència a la Part Forana de Mallorca a través de les activitats dels centres universitaris municipals de Calvià, Manacor, Pollença, Alcúdia, Campos, Sencelles i Felanitx (que inaugurarem demà).

Aquests són, molts de vosaltres ja ho sabeu, els objectius fonamentals de la nostra actuació: prosseguir en la qualitat investigadora i docent, augmentar l'esforç per inserir-nos cada vegada més en la societat i reforçar la promoció de la cultura universitària.

Són les fites per a la consecució de les quals no sols volem sumar les activitats i els esforços del professorat, sinó també, i això és molt important, els del personal d'administració i serveis, sense els quals l'activitat universitària no seria possible. Uns objectius motivats pel caràcter universalista que marca la nostra actuació, però fent palès el compromís per propiciar al màxim que la Universitat sigui modèlica com a institució lligada a la realitat històrica, social i econòmica de les Illes Balears, continuant amb força el procés de defensa i difusió dels nostres valors culturals i lingüístics, com també el de reforçar la nostra presència en el conjunt del territori pluriinsular.

Aquests tres objectius s'han d'erigir en els puntals bàsics sobre els quals hem d'edificar l'estructura de l'educació superior de les nostres illes que, no ho dubteu, ha de ser una prioritat de les polítiques públiques per convertir l'educació i la formació en un element bàsic de competitivitat i també de benestar. La consecució d'aquests objectius, ja ho vaig dir l'any passat, serà la nostra dèria durant aquest mandat.

Passant revista al que fou el curs passat, puc començar remarcant l'alt grau d'acompliment dels compromisos contrets pel senyor President en el discurs de l'any passat, la qual cosa agraïm sincerament, ja que ens ha significat:

la planificació de l'increment de l'oferta docent; la planificació i construcció dels dos nous edificis: un multialuari interdepartamental i l'edifici que ha d'encabir les facultats de Dret i de Ciències Econòmiques i Empresariales, com també l'Escola Universitària d'Estudis Empresariales; l'homologació salarial del PAS amb els funcionaris del Govern i la millora retributiva del professorat, d'acord amb criteris de productivitat i qualitat acadèmica; una millora en la política de beques per als nostres estudiants i l'inici del programa de beques per a la formació de personal investigador.

Particularitzant alguns aspectes de la vida acadèmica, tant pel que fa a la feina feta com a la que anam desenvolupant, m'agradaria ressaltar:

1. Des del punt de vista de l'ordenació acadèmica:

- La creació de l'Escola Politècnica Superior i la Facultat de Psicologia.
- L'increment important en el nombre d'alumnes que han pogut fer pràctiques en empreses, gràcies a la borsa de treball de la Fundació Universitat-Empresa. Aquest any voldria destacar la política de

beques de col·laboració i les d'inserció al món del treball feta per l'Ajuntament de Calvià, que és nombrosa i modèlica. El meu agraïment és per a totes les empreses, cada vegada més nombroses, que col·laboren en aquest programa de beques.

- La implantació d'assignatures de lliure configuració suportades econòmicament per empreses o institucions, per tal d'aconseguir l'accés dels nostres estudiants a continguts que millorin o actualitzin coneixements per a l'exercici professional. És el cas de l'assignatura Prevenció de Riscs Laborals, que té el suport de MAPFRE, i de Qualitat, que té el suport de l'IDI (Institut de Desenvolupament Industrial). Una iniciativa que voldríem que quallàs i es multiplicàs.
- La implantació dels nous estudis:
  - Enginyeria Tècnica Industrial, especialitat en Electrònica Industrial.
  - Títol propi de Direcció Hotelera Internacional, que imparteix l'Escola d'Hoteleria GIB-UIB.
  - Establiment de complements de formació per implantar l'itinerari curricular d'Enginyer Químic, dins la llicenciatura de Química.
- Reestructuració de Campus Extens, tant a les extensions com al mateix campus. Potenciació de l'assessorament als professors implicats i als alumnes que en són usuaris.
- Major implicació de les facultats i escoles en els processos de planificació docent:
  - Millora de la infraestructura dels laboratoris docents.
  - Major coordinació entre facultats i escoles per tal de potenciar els processos d'informació als alumnes.
  - Desenvolupament d'accions per a la millora de les relacions amb els centres de secundària, tasca encarregada al doctor Guillem Ramon.
- Accions del programa d'actuacions per a la millora de la formació docent del professorat.

2. Des del punt de vista de la investigació i la política científica:

- Per primera vegada, la UIB pot acollir-se als programes i recursos del fons FEDER, la qual cosa, amb la convenient dotació i posada en marxa del Pla balear d'I+D+I, ha d'afavorir la política científica i la millora de les infraestructures dels departaments i de suport a la recerca.
- Les mesures de promoció de la investigació se centren en:
  - Formació de personal investigador, mitjançant beques pròpies de la Universitat, ajuts a l'assistència a congressos i estades breus a l'estranger.
  - Foment de la participació en projectes, mitjançant les ajudes a

sol·licitud de projectes i la millora en el suport tècnic als projectes, en la redacció i presentació, com també en el seguiment i suport en la gestió econòmica, un cop concedits.

- Foment de la col·laboració amb empreses per accedir a projectes d'I+D+I i a la creació d'empreses de base tecnològica (*spin-offs*), a través de la FUE-OTRI.

3. Des del punt de vista de les infraestructures i del medi ambient, m'agradaria emfasitzar:

- Les actuacions per fer els concursos dels nous edificis al campus, que ja hem esmentat, com també la rehabilitació de can Oleo i Can Salord a Menorca.
- La millora, tant quantitativa com qualitativa, de les aules informàtiques per a usos de formació en general i de Campus Extens en particular.
- L'eliminació progressiva de barreres arquitectòniques i la modificació del Pla especial de la Universitat.
- L'ordenació dels ambients rurals i naturals del campus, tot reciclant espais no funcionals i millorant els llocs de relació de la comunitat universitària, donant qualitat ambiental als espais lliures que ara no en tenen.
- Recollida selectiva de residus i implantació de polítiques d'estalvi d'aigua i paper.

4. Des del punt de vista de l'extensió universitària i de les activitats culturals, es treballa en tres vessants:

El primer és la redimensió i l'adaptació dels serveis propis per tal de donar resposta a les noves necessitats que genera la comunitat universitària, com per exemple: la incorporació de les Edicions UIB al Servei de Publicacions com a segell editorial propi; la integració de les funcions de l'antic Servei d'Idiomes al Servei Lingüístic, per tal d'incorporar el plurilingüisme universitari a les tasques de normalització lingüística; la redefinició del projecte esportiu a la Universitat, amb la incorporació del Servei d'Esports al si del Servei d'Activitats Culturals, conjugant els esforços d'investigació del Laboratori en Ciències de l'Activitat Física, de nova creació, amb la gestió de les instal·lacions esportives duta a terme per la Fundació General; el redimensionament de l'Oficina d'Informació per raons de demanda, i la consolidació de les tasques que comporta la web de la Universitat, avui en procés de redisseny.

El segon és la consolidació d'iniciatives recents com, entre d'altres, el programa Blanquerna de la Càtedra Ramon Llull, el programa d'assessorament i suport a persones de la comunitat universitària amb discapacitat, la Universitat Oberta per a Majors (enguany present per primera vegada a les extensions universitàries i a la Part Forana de Mallorca) o les universitats d'estiu a les quatre illes.

El tercer vessant és constituït pel programa cultural específic, adreçat a tota la societat de les Illes Balears, que és 2000 i UIB, on s'entrellacen la rememoració històrica, la reflexió contemporània i la interpel·lació al futur, amb l'objectiu de contribuir a l'enfortiment dels lligams entre la societat i aquesta institució centenària. Al seu si, durant tot aquest curs, es faran

nombroses activitats, de les quals destacam la que tindrà lloc més aviat: un cycle de conferències i una exposició sobre la nostra història universitària, que es durà a terme a partir del dia 16 d'octubre.

5. Des del punt de vista de la internacionalització, aquest darrer curs hem intensificat els esforços. He de dir que una de les característiques de tota universitat moderna és precisament l'acció exterior: una universitat consolidada necessita projecció —i, en conseqüència, reconeixement— internacional. Projecció exterior que suposa establir relacions duradores amb altres universitats del món, fomentar els intercanvis de professors i estudiants, desenvolupar actuacions i programes conjunts —en especial, de recerca, però també de docència—, participar en xarxes plurals i ben posicionades. Tot això forma part de l'essència de la vida universitària, en la mesura que representa la creació i l'intercanvi del coneixement i de la ciència, que cada vegada són més universals. Doncs bé, crec que podem dir sense por d'equivocar-nos que la UIB ja pot mirar més que mai cap a l'exterior sense complexos, que és capaç de mantenir relacions equilibrades amb altres universitats importants, com també d'integrar-se en xarxes de prestigi. Una prova d'això és la nostra participació recent en un consorci de vint destacades universitats d'arreu del món, entre les quals es troben les de Harvard, Phoenix (Arizona), París III, la UNAM de Mèxic o la del Quebec, per tal de desenvolupar accions conjuntes de formació continuada utilitzant les noves tecnologies.

Com és lògic, l'acció internacional ha de fixar prioritats. Les nostres són conegudes: Europa, Amèrica Llatina i la Mediterrània. De les relacions amb Europa vull destacar la transcendència que ha assolit el programa ERASMUS, amb 130 dels nostres estudiants que surten aquest curs cap a diferents universitats europees, algunes de noves per a nosaltres, com la de Lituània. De la creixent atenció que ens mereix Amèrica Llatina he de ressaltar la recent creació de la Fundació Càtedra Iberoamericana, en la qual set importants empreses i institucions aporten els recursos necessaris perquè pugui funcionar. Pel que fa les actuacions a la Mediterrània, convé esmentar les bones relacions que hem establert fa poc amb algunes de les principals universitats del Marroc i d'Algèria. També vull destacar la creació d'un observatori permanent, conjuntament amb Sa Nostra i la Cambra de Comerç, com també la creació d'un fòrum de debat, conjuntament amb l'empresa editora Rey Sol.

Tal com s'ha pogut veure a la Memòria del curs passat, les actuacions d'internacionalització es multipliquen. Aquestes actuacions moltes vegades provenen certament d'iniciatives nascudes a l'equip rectoral, però altres han sorgit de la base de la nostra comunitat universitària —i això s'ha de destacar: cada vegada són més freqüents les accions proposades per professors que actuen de pont entre els òrgans centrals de les respectives universitats i, posteriorment, es responsabilitzen de l'execució i el seguiment de l'actuació pactada. Jo us anim perquè continueu per aquesta línia i multipliqueu les propostes d'aquest tipus: des del Rectorat els donarem el màxim suport.

Aquest pot ser un resum o llista d'actuacions que duem a terme derivades de l'acció de govern quotidiana. És ben cert, emperò, que, de tant en tant, alçam la mirada per agafar volada i veure-hi un poc més lluny per definir, o almenys detectar, actuacions de futur que van marcant fites més llunyanes,

la coneixença de les quals permet tipificar elements de desenvolupament que cal planificar. També a tall d'exemple deixau-me fer-hi unes referències:

1. Pel que fa a infraestructures:

- Hem d'encetar la definició del concurs d'idees per a una nova biblioteca paranimf com a element singular i imprescindible de tota l'activitat universitària. Avui ja no podem ni emmagatzemar el fons propi en condicions suficients, i molt menys les donacions que, de cada vegada més, rebem de particulars i institucions.
- També esperam poder iniciar la construcció d'edificis per encabir-hi els serveis científicotècnics i instituts de recerca. Aquestes infraestructures, amb la possibilitat de ser cofinançades amb fons FEDER, es construiran com a elements de coparticipació amb la Conselleria d'Innovació i Energia, i amb l'acompliment del conveni amb el ParcBIT. En particular, la consellera ja ens ha comunicat la transferència de 50 milions de pessetes per a primeres estructures i elaboració dels plànols, durant aquest darrer trimestre del 2000.

2. Pel que fa a les noves titulacions, haurem de confeccionar els plans d'estudis, per al curs 2001-2002, de les titulacions de: Filologia anglesa, amb un itinerari curricular que permeti l'especialització en Germànica, i Fisioteràpia. I el pla d'Enginyer Tècnic en Arquitectura, per començar a impartir docència d'aquests estudis el curs 2002-2003. També, al si del Consell Social, haurem d'encetar el debat de la segona fase d'implantació de nous estudis que ens han de permetre incrementar el nostre paper de motor de la societat.

En aquesta segona fase serà interessant restar atents a:

- La Declaració de Bolonya, que ha de regular la compatibilitat dels sistemes d'ensenyament superior a Europa.
- La necessitat d'incentivar el caràcter d'emprenedor entre els nostres estudiants com una manera de crear empreses i de fomentar l'autoocupació.
- La incorporació activa en la societat de la informació i del coneixement. Aquí poden ser il·lustratives les propostes contingudes al capítol novè de l'*Informe universitat 2000*, que d'alguna manera ja implantam a la UIB. En aquest terreny, pensam crear un comissionat per a la detecció i l'estudi de propostes de definició d'una política universitària d'inserció en aquesta nova societat, extrapolable a la resta d'estaments socials. Propostes que passen per una popularització de l'accés i ús de les noves tecnologies de la informació i les comunicacions.
- L'atenció especial a la formació continuada i de postgrau, però també a incentivar la implantació d'itineraris curriculars que facilitin l'accés dels nostres estudiants al món professional. Un món que necessita habilitats i coneixements de caire tecnològic i coneixement d'idiomes, en tots els àmbits del saber, sia científic, sia humanístic,

jurídic, econòmic, etc.

3. Pel que fa a la visió de futur de la nostra universitat, hem encetat l'elaboració del Pla estratègic, en la definició del qual ja hi ha una comissió que treballa per determinar les primeres línies que s'han de proposar a la Junta de Govern, per després sotmetre-les al Claustre universitari. Els temes per tractar hauran de ser de llarg abast, hauran de donar resposta a la necessitat imperiosa de reflexionar sobre el nostre futur, sobre el model universitari del segle XXI, alhora que hauran de dissenyar mesures concretes d'actuació. El Pla ha de preveure una sèrie de fases, de perioditzacions, que impliquen interlocutors diferents. El denominador comú serà, emperò, la consulta a la comunitat universitària i a la societat — mitjançant el Consell Social— sobre les expectatives que pot oferir la UIB per al desenvolupament econòmic i social de les Illes Balears.

Evidentment, haurem d'entrar en els aspectes de finançament, que, si bé és cert que han millorat i milloren substancialment, no ens han d'allunyar dels paràmetres d'inversió propers a la mitjana espanyola. L'1 per cent del PIB ha de ser el referent, si voleu matisat per les singularitats de la nostra universitat, i, si és necessari, l'haurem de convertir en un objectiu per incloure en el nou model de finançament autonòmic.

D'altra banda, en la definició de futur que ha de significar el Pla, hi farà un paper important la recerca de canals de major i millor inserció en la societat. Per aconseguir-ho haurem de fer un esforç conjunt des de la mateixa universitat, però comptant, especialment, amb el Consell Social, la Fundació Universitat-Empresa i l'associació Amics i Amigues de la UIB. Un esforç, aprofitant el programa 2000 i UIB, d'aprofundiment en el que podem oferir des de la UIB i des del que espera la societat de la UIB, a curt, mitjà i llarg termini.

Però, a més, la redacció del Pla estratègic ha de ser l'element que provoqui una alineació de les forces de la institució entorn dels objectius comuns que hàgim pogut definir, de manera que tots els que formam la comunitat universitària ens puguem sentir com a part integrant d'un mateix projecte. Per aquesta raó, la Universitat i els poders polítics ens hem de coresponsabilitzar a arbitrar el projecte educatiu de futur que sigui, alhora, realista i engrescador, però que sigui la clau que obri les portes de la cultura i de l'educació als nostres ciutadans. A tots els ciutadans, siguin de l'edat que siguin.

Fins ara he parlat d'alguns dels components o línies d'actuació que hi ha hagut, hi ha, i hi haurà en joc per assolir els nostres objectius. Però, no puc acabar la meva intervenció sense assenyalar dos aspectes que també em semblen indefugibles:

- La urgència per millorar els accessos al campus, malgrat Madrid, amb la planificació i l'execució d'un nou projecte de carretera que permeti un trànsit fluït i amb garanties de seguretat, que sigui respectuós amb el medi ambient i complementat per ofertes de transport públic, incloent l'arribada del tren al campus.
- La recuperació de l'edifici de l'Estudi General Lul·lià, enguany que

celebrarem el cinquantè aniversari de la seva refundació. La Universitat de Barcelona ja ens ha retornat la titularitat de la Càtedra Ramon Llull, ara ens falta recuperar l'edifici emblemàtic de la nostra història universitària. Ens dol veure que un edifici que fou l'arrel fonamental de creació de la UIB, com ens ha recordat el doctor Duran, es mantingui al marge de la nostra universitat i continuï sent una acadèmia d'idiomes. Esperam que les institucions implicades, especialment l'Ajuntament de Palma, ens ajudaran a recuperar el que és part intrínseca de la nostra existència i paradigma del renaixement dels estudis universitaris a Mallorca.

Senyores i senyors, acabaré demanant-vos la vostra complicitat per dur endavant aquesta universitat, tot participant en la vostra mesura en la definició del futur universitari, que passa per concebre objectius a mitjà i llarg termini, desenvolupant-los amb prudència i rigor, de manera que estalonin la solidesa d'unes estructures que permetin potenciar el fruit de les nostres funcions i assegurin la qualitat de l'ensenyament, i al mateix temps permetin afrontar la competitivitat dels nostres equips investigadors, amb les sempre costoses necessitats de recursos i equipaments. Docència i investigació que s'han de completar amb una contribució efectiva a la creació i difusió de la cultura, tot reforçant la identitat en l'àmbit universal i multicultural per on discorre de forma natural i consubstancial la vida acadèmica.

Moltes gràcies!

Oficina d'Informació - Servei de Càlcul

Per a més informació: [uibinfo](#)

Darrera actualització: 03 de juliol de 2002